‘कुहिराको कम्बल’ कवितासङ्ग्रहभित्र प्रयोग भएका उखान र टुक्काहरूको अध्ययन

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र सङ्काय
अन्तर्गत रत्नराज्यलक्ष्मी क्याम्पस नेपाली विषयको
स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षको
दसौँ पत्रको आंशिक प्रयोजनका
निम्ति प्रस्तुत अध्ययनपत्र

प्रस्तोता
बाबुराम खड्का
रत्नराज्यलक्ष्मी क्याम्पस
प्रदर्शनीमार्ग, काठमाडौँ
२०६४

‘कुहिराको कम्बल’ कवितासङ्ग्रहभित्र प्रयोग भएका उखान र टुक्काहरूको अध्ययन

निर्देशक
स.प्रा. रघु घिमिरे

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र सङ्काय
अन्तर्गत रत्नराज्यलक्ष्मी क्याम्पस नेपाली विषयको
स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षको
दसौँ पत्रको आंशिक प्रयोजनका
निम्ति प्रस्तुत अध्ययनपत्र

प्रस्तोता
बाबुराम खड्का
रत्नराज्यलक्ष्मी क्याम्पस
प्रदर्शनीमार्ग, काठमाडौँ
२०६४

निर्देशकको सिफारिस

'कुहिराको कम्बल' कवितासङ्ग्रहभित्र प्रयोग भएका उखान र टुक्काहरूको अध्ययन नेपाली विषयको स्नातकोत्तर तहको दसौं पत्रको प्रयोजनका लागि श्री बाबुराम खड्काले मेरो निर्देशनमा तयार गर्नुभएको हो । प्रस्तुत अध्ययनपत्रबाट म सन्तुष्ट छु । त्यसैले विभाग समक्ष आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि सिफारिस गर्दछु ।

निर्देशक

रघु घिमिरे

....

रत्नराज्यलक्ष्मी क्याम्पस

प्रदर्शनीमार्ग, काठमाडौँ

त्रिभुवन विश्वविद्यालय
मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र सङ्काय
रत्नराज्यलक्ष्मी क्याम्पस प्रदर्शनीमार्ग, काठमाडौं

स्वीकृति प्रमाणपत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र सङ्काय अन्तर्गत रत्नराज्यलक्ष्मी क्याम्पसका छात्र श्री बाबुराम खड्काले त्रि.वि. स्नातकोत्तर तहको नेपाली विषयको दसौँ पत्रको आंशिक प्रयोजनका लागि प्रस्तुत गर्नुभएको ‘कुहिराको कम्बल’ कवितासङ्ग्रहभित्र प्रयोग भएका उखान र टुक्काहरूको अध्ययन’ शीर्षकको अध्ययनपत्र स्वीकृत गरिएको छ ।

मूल्याङ्कन समिति

१. विभागीय प्रमुख : स.प्रा. हरिप्रसाद पराजुली
२. निर्देशक : स.प्रा. रघु घिमिरे
३. वाह्य परीक्षक : उ.प्रा. यज्ञेश्वर निरौला

कृतज्ञता-ज्ञापन

'कुहिराको कम्बल' कवितासङ्ग्रहभित्र प्रयोग भएका उखान र टुक्काहरूको अध्ययन शीर्षकको अध्ययनपत्र मैले त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र सङ्काय अन्तर्गत रत्नराज्यलक्ष्मी क्याम्पस प्रदर्शनी मार्ग काठमाडौंको स्नातकोत्तर तह नेपाली विषयको दोस्रो वर्षको दसौं पत्रको प्रयोजनका लागि तयार पारेको हुँ । आफ्नो अति व्यस्त तथा अमूल्य समय दिई यस अध्ययनपत्रको कुशलतापूर्वक निर्देशन गर्नु हुने आदरणीय गुरू सह-प्रध्यापक रघु घिमिरेप्रति म हार्दिक कृतज्ञता प्रकट गर्दछु । उहाँले मलाई यो अध्ययनपत्र तयार पार्नका लागि स्नेहका साथ मार्गनिर्देशन गर्नुभएको छ ।

प्रस्तुत शीर्षकमा अनुसन्धान गर्न स्वीकृति प्रदान गर्ने नेपाली विभागप्रति म कृतज्ञ छु । अनुसन्धानकै क्रममा अमूल्य सुझाव दिनुहुने आदरणीय गुरू तथा विभागीय प्रमुख सहप्राध्यापक हरिप्रसाद पराजुलीप्रति हार्दिक आभारी छु । यस क्रममा समय समयमा परेका अड्का फुकाइ दिने तथा अमूल्य सुझाव र सरसल्लाह प्रदान गरी शोधकार्य जस्तो जटिल कार्यलाई पनि सरल बनाइदिने स्नेही मित्रहरू माधव ढुङ्गेल र हरिहर चापागाईप्रति पनि आभारी छु ।

अध्ययनपत्र लेखनका क्रममा आवश्यक पुस्तकहरू उपलब्ध गरी सहयोग गर्ने त्रि.वि. केन्द्रीय पुस्तकालयका कर्मचारी र कवि प्रह्लाद पोखेललाई पनि हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

अन्त्यमा "कुहिराको कम्बल" कवितासङ्ग्रहभित्र प्रयोग भएका उखान र टुक्काहरूको अध्ययन" शीर्षकको प्रस्तुत अध्ययनपत्र आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि नेपाली विभाग रत्नराज्यलक्ष्मी क्याम्पस समक्ष प्रस्तुत गर्दछु ।

समूह-२०५८।०५९
त्रि.वि.द.नं. ६४७५७-८८
परीक्षा रोल नं.- ८१९६

बाबुराम खड्का
रत्नराज्यलक्ष्मी क्याम्पस
प्रदर्शनीमार्ग, काठमाडौं ।

‘कुहिराको कम्बल’ कवितासङ्ग्रहभित्र प्रयोग भएका उखान र टुक्काहरुको अध्ययन

विषय - सूची

परिच्छेद-एक

		पृ.सं.
१.	अध्ययनपत्रको परिचय	१
१.१.	अध्ययन शीर्षक	१
१.२.	अध्ययनकार्यको प्रयोजन	१
१.३.	विषय परिचय	१
१.४.	समस्याकथन	१
१.५.	अध्ययनकार्यको उद्देश्य	१
१.६.	पूर्वकार्यको समीक्षा	२
१.७.	अध्ययनकार्यको औचित्य	२
१.८.	अध्ययनकार्यको सीमाङ्कन	३
१.९.	अध्ययनविधि	३
१.१०.	अध्ययनपत्रको रूपरेखा	३

परिच्छेद- दुई

२. कवि प्रह्लाद पोखेल र उनको ‘कुहिराको कम्बल’ कवितासङ्ग्रहको अध्ययन विश्लेषण	**४**
२.१. कवि प्रह्लाद पोखेलको संक्षिप्त परिचय	४
२.१.१. जन्म र जन्म स्थान	४
२.१.२. शिक्षा	४
२.१.३. प्रह्लाद पोखेलका रचनाहरू	४
२.२. ‘कुहिराको कम्बल’ कवितासङ्ग्रहको विश्लेषण	५
२.२.१. परिचय	५
२.२.२ शीर्षक	५
२.२.३ आयाम	६
२.२.४. बिम्बविधान	८
२.२.५. प्रतीकविधान	९
२.२.६. भावविधान	११
२.२.७. विषयवस्तु	११
२.२.८. कथनपद्धति	१२
२.२.९. भाषाशैली	१३
२.३ **‘कुहिराको कम्बल’ कवितासङ्ग्रहका प्रतिनिधि कविताहरुको अध्ययन**	१३
२.४ **‘हालचाल’ कविताको विश्लेषण**	१७
२.४.१. शीर्षक	१७
२.४.२. संरचना	१७
२.४.३. लय	१७

२.४.४. भाव १८
२.४.५. बिम्ब र प्रतीक १९
२.४.६. कथनपद्धति १९
२.४.७. भाषाशैली १९
२.५. **'म अहिले कविता लेख्न सक्तिन' कविताको विश्लेषण** २०
२.५.१. शीर्षक २०
२.५.२. संरचना २०
२.५.३. लय २०
२.५.४. भाव २१
२.५.५. बिम्ब र प्रतीक २२
२.५.६. कथनपद्धति २२
२.५.७. भाषाशैली २३
२.६. **'प्रजातन्त्र' कविताको विश्लेषण** २३
२.६.१. शीर्षक २३
२.६.२. संरचना २३
२.६.३. लय २४
२.६.४. भाव २४
२.६.५. बिम्ब र प्रतीक २४
२.६.६. कथनपद्धति २५
२.६.७. भाषाशैली २५
२.७. **'रमिते' कविताको विश्लेषण** २५
२.७.१. शीर्षक २५
२.७.२. संरचना २५
२.७.३. लय २६
२.७.४. भाव २६
२.७.५. बिम्ब र प्रतीक २७
२.७.६. कथनपद्धति २७
२.७.७. भाषाशैली २७
२.८. **'चेतबहादुर' कविताको विश्लेषण** **२७**
२.८.१. शीर्षक २७
२.८.२. संरचना २८
२.८.३. लय २८
२.८.४. भाव २८
२.८.५. बिम्ब र प्रतीक २९
२.८.६. कथनपद्धति २९
२.८.७. भाषाशैली २९

२.९. **'स्वाभिमान !' कविताको विश्लेषण** ३०
२.९.१. शीर्षक ३०
२.९.२. संरचना ३०
२.९.३. लय ३०
२.९.४. भाव ३१
२.९.५. बिम्ब र प्रतीक ३१
२.९.६. कथनपद्धति ३२
२.९.७. भाषाशैली ३२

परिच्छेद - तीन

३. **प्रवृत्तिगत आधारमा 'कुहिराको कम्बल' को विश्लेषण** ३४
३.१. परिचय ३४
३.२. यथार्थवादी प्रवृत्ति ३४
३.३. राष्ट्रिय चरित्रको महत्त्व गाउनु ३५
३.४. देशप्रेम ३५
३.५ व्यङ्ग्यवादी प्रवृत्ति ३६
३.६ प्रकृतिप्रेम ३७

परिच्छेद - चार

४. **उपसंहार** ३९

परिशिष्ट खण्ड

क. प्रमुख तथा सहायक सन्दर्भग्रन्थ
ख. शोधपत्रहरू

सङ्क्षिप्त शब्द तथा सङ्केत-सूची

प्रस्तुत अध्ययनपत्रमा प्रयोग गरिएका सङ्क्षिप्त शब्द तथा सङ्केत सूची यसप्रकार छन् :

अप्र.	-	अप्रकाशित
चौ.संस्क.	-	चौथो संस्करण
ते.संस्क.	-	तेस्रो संस्करण
त्रि.वि.	-	त्रिभुवन विश्वविद्यालय
ने.प्र.प्र.	-	नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान
पाँ.संस्क	-	पाँचौं संस्करण
पृ.सं.	-	पृष्ठ सङ्ख्या
सम्पा.	-	सम्पादक
/	-	अथवा